

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ІНСТИТУТ ПРОМИСЛОВИХ ТА БІЗНЕС ТЕХНОЛОГІЙ»**

ВЧЕНІ ЗАПИСКИ

КАФЕДРИ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Дніпро УДУНТ 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ
І ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ІНСТИТУТ ПРОМИСЛОВИХ ТА БІЗНЕС
ТЕХНОЛОГІЙ»

ВЧЕНІ ЗАПИСКИ

КАФЕДРИ
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Дніпро УДУНТ 2022

Рекомендовано Вченою радою Українського державного університету науки і технологій: протокол № 2 від 31.10.2022.

В 90 Вчені записки кафедри документознавства та інформаційної діяльності (КДІД): зб. наук. праць. Вип. 4 / ред. кол.: О. В. Михайлюк (голова ред. кол.) та ін. – Д.: УДУНТ, 2022. – 94 с.

Досліджено питання документознавства, інформаційної діяльності та керування персоналом підприємства в історико-культурному та соціально-комунікативному контекстах, вивчено роботу архівних, бібліотечних, інформаційних тощо установ. Збірник побудовано на матеріалах роботи кафедр гуманітарного та суспільного профілю ННІ «ІПБТ» УДУНТ та інших споріднених ЗВО.

Для документознавців-фахівців, викладачів вищих, середніх спеціальних навчальних закладів, аспірантів та студентів-документознавців.

Редакційна колегія:

д-р іст. наук, проф. **О. В. Михайлюк**

(голова редакційної колегії),

канд. тех. наук **О. В. Іващенко**

канд. філол. наук, доц. **К. А. Прокоф'єва**

(заступник голови редакційної колегії, відповідальний секретар),

канд. пед. наук **О. М. Решетілова**

канд. іст. наук, доц. **С. В. Савченко**

Рецензенти:

д-р наук з держ. упр., доц. **Т. М. Тарасенко**

(доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування
ННІ державного управління НТУ «Дніпровська політехніка»),

д-р філос. наук, проф. **О. В. Халапсіс**

(завідувач кафедри міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ)

ЗМІСТ

СТАТТІ

О. П. Лучанінова

**СУЧАСНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР
ПОШИРЕННЯ МОДЕРНИХ ЗНАТЬ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ
ОРІЄНТИРІВ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА5**

О. М. Решетілова

**СУЧАСНІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ЦЕНТРИ ІНФОРМАТИВНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ БАЗ9**

І. О. Петрова

**ДЕРЖАВНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ПАПЕРОВОГО
ЧИ ЦИФРОВОГО ФОРМАТІВ15**

М. К. Голодюк, Н. О. Сердечна, А. В. Середа

**ТРУДОВИЙ ДОГОВІР ТА КОНТРАКТ У РІЧИЩІ СУЧАСНИХ
НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ ПРО ПРАЦЮ В УКРАЇНІ18**

Н. Г. Мосюкова

**РИМО-КАТОЛИЦЬКЕ ДУХОВЕНСТВО В УМОВАХ АНТИРЕЛІГІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ СРСР У 20-ТІ РОКИ ХХ СТОРІЧЧЯ25**

С. В. Савченко, В. К. Виноградова, М. В. Мартиненко

**ІМПЕРСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ ЯК «УТЛЕННЯ ЛОГОСУ» ТА ЇЇ ТЕМНИЙ
ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ: шкіц до документознавчих студій32**

О. В. Михайлюк, К. А. Прокоф'єва

**ВИВЧЕННЯ ЗАСОБІВ ДОКОМП'ЮТЕРНОЇ ФІКСАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ
У ЯКОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ОЗНАК
СТУДЕНТАМИ ФАХУ 029 «ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА
ТА АРХІВНА СПРАВА» (ОПП «ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО
ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ»)38**

А. О. Анищенко, О. М. Бородіна, Т. Л. Дулеба

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ В ОБМІНІ
ІНФОРМАЦІЄЮ45**

А. В. Савич

**ИНФОРМАЦИОННОЕМОКСТЬ СОЦИОКУЛЬТУРНОГО
ПРОСТРАНСТВА В СОВРЕМЕННЫЙ ПЕРИОД51**

УДК 373.323+378(477)

О. П. Лучанінова

(Дніпро)

**СУЧАСНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР
ПОШИРЕННЯ МОДЕРНИХ ЗНАНЬ
ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ОРІЄНТИРІВ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА**

Аналізується технічний університет майбутнього – вищий навчальний заклад єдиної культури людства, тому що в ХХІ столітті відбудеться зближення інженерної та гуманітарної діяльності.

Ключові слова: вища освіта, університет, технічна освіта, гуманітарна освіта, інженерна освіта, зближення інженерної та гуманітарної складової освіти.

The technical university of the future is analyzed – a higher educational institution of a unified culture of humanity, because in the 21st century there will be a convergence of engineering and humanitarian activities.

Key words: higher education, university, technical education, humanitarian education, engineering education, convergence of engineering and humanitarian education.

Роль університету з точки зору соціально-гуманітарного підходу до вирішення актуальних проблем сучасного світу є беззаперечною. Людство спостерігає еволюцію чи трансформацію класичного університету Середньовіччя, який був університетом знань, до надсучасного закладу 4.0. Ми на порозі великих освітніх зрушень в епоху цифровізації.

Більшість університетів нині виступає як методологічний центр поширення сучасних знань та інтелектуальних орієнтирів для суспільства.

Система інженерно-педагогічної освіти – це підготовка всебічно розвинених фахівців, які здатні творчо розв'язувати технічні завдання, системно мислити, проєктувати і конструювати технічні системи і водночас опанувати засоби та методи навчальної та виховної роботи, вміють організовувати освітній процес у закладі професійної освіти, готові до функцій управління.

Технічний університет майбутнього – гуманітарно-технічний університет, тобто університет єдиної культури людства, тому що в ХХІ ст. відбудеться зближення інженерної та гуманітарної діяльності, встановляться їх нові відносини з навколишнім середовищем, суспільством, людиною, відбудеться подальше зближення біології і техніки, живого і неживого, духовного і матеріального. У майбутньому інженерові без серйозної гуманітарної підготовки не обійтися.

Заклади вищої технічної освіти української держави позиціонують себе як соціокультурну систему, де відбувається не тільки професійна підготовка студентів, а й генерується суспільна ідеологія: формування нової корпоративної культури університету шляхом розвитку та примноження моральних, культурних і наукових цінностей, примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства та інтеграція в європейський освітньо-науковий простір; (університет «Дніпровська політехніка»); вільне самовизначення студентської молоді в світоглядних позиціях, духовних інтересах і цінностях; пріоритети культури та духовності; розвиток суспільно активної молоді людини, яка поєднує в собі високу професійну компетентність, широку культурну ерудицію, (Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка); формування національної інтелігенції, сприяння збагаченню й оновленню інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти; виховання культури поведінки та спілкування, виховання студента як громадянина, фахівця, високоморальної особистості (Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана); формування гармонійно і різнобічно розвиненої особистості майбутнього фахівця, громадянина, патріота, здорового способу життя студентів, розвиток у них соціальної відповідальності, екологічної, правової, політичної, естетичної культури, готовність до професійного та особистісного саморозвитку (Національний університет біоресурсів і природокористування України); формування гармонійно розвиненої людини, високоосвіченої, соціально активної й національно свідомої, наділеної глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними і патріотичними почуттями (Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського); формування духовних потреб студентської молоді, збереження та розвиток загальнонаціональних культурних традицій, створення умов для зростання

творчого потенціалу (Луцький національний технічний університет); виховання національно свідомої генерації молодшої технічної інтелігенції, формування в неї естетичних навичок, прищеплення любові до мистецтва, розвитку індивідуальних здібностей і талантів (Тернопільський Національний технічний університет ім. Івана Пулюя); інтелект, відповідальність перед суспільством, компетентність, етичність, толерантність, збереження та примноження культурних традицій територіальної громади області (Запорізький національний технічний університет); формування людини всебічно розвиненої, цілісної, мислячої, діяльної, творчої, соціально відповідальної і небайдужої до проблем інших, яка керується в житті загальнолюдськими цінностями; формування духовно-культурних, соціально-особистісних компетенцій студентів (Національна металургійна академія України – сьогодні УДУНТ, ННІ «Інститут промислових та бізнес технологій») [1].

Чи не тому, що серед наших захисників і волонтерів багато випускників, студентів таких вишів, ми сьогодні перемагаємо на полях жорстокої війни?! Безперечно, що нація, яка зберігає й продовжує духовно-культурні традиції попередніх поколінь у такій боротьбі, заслуговує на повагу й гідне місце серед європейських країн.

Ознаками університету як методологічного центру поширення сучасних знань та інтелектуальних орієнтирів для суспільства є: студентоцентроване навчання, принципи доброчесності, відповідальності; сертифіковані програми, орієнтовані на розвиток необхідних для професійної діяльності компетентностей; дуальна освіта, співпраця зі стейкхолдерами; упровадження інноваційних педагогічних і цифрових технологій; трансформація освітньої діяльності відповідно до європейських університетів; мобільність студентів і викладачів тощо. Більшість українських університетів ще зберігає принцип університетської спільноти. Також у тісній співпраці з викладачами й лідерами бізнесу студенти розвивають професійні навички сучасними методами навчання: casestudy, workshop, student HUB.

Університет як методологічний центр сприяє універсалізму особистості, який полягає сьогодні не в обсязі утримуваних в пам'яті відомостей і не в масиві оперованих знань з різних дисциплінарних галузей, а в оволодінні загальною системою орієнтації в океані інформації, у створенні жорстких особистісних фільтрів – чітких способів відбору цінної інформації, а також у

формуванні вміння постійно поповнювати і добудовувати свою особистісну систему знань.

Сучасний розвиток суспільства вимагає нової системи освіти – «інноваційного навчання», яке сформувало б у студентів здатність до проєктивної детермінації майбутнього, відповідальність за нього, віру в себе і свої професійні здібності впливати на це майбутнє. У зв'язку з цим постає питання про необхідність зміни парадигми освіти. Наукові витoki нової освітньої політики слід шукати в трьох сферах: філософії освіти, науках про людину і суспільство і теорії практики. Філософія освіти повинна дати нове уявлення про місце людини в сучасному світі, про сенс її буття, про соціальну роль освіти у вирішенні ключових проблем людства [2].

Науки про людину і суспільство (психологія освіти, соціологія тощо) потрібні, щоб мати сучасне наукове уявлення про закономірності поведінки і розвитку людини, а також модель взаємодій між людьми всередині освітньої системи і самої системи освіти – з суспільством.

«Теорія практики», що включає сучасну педагогіку, соціальне проєктування, менеджмент системи освіти тощо, дасть можливість представити в сукупності нову систему освіти: визначити цілі, структури системи, принципи її організації та управління. Вона ж з'явиться інструментом реформування і адаптації системи освіти до мінливих умов життя [2].

У сучасному університеті створено всі умови для підготовки та постійного розвитку конкурентоспроможних професіоналів, які вміють комплексно вирішувати проблеми, володіють цифровими та комунікативними навичками, мають критичне мислення, культурну чутливість, вміють безконфліктно та продуктивно працювати у команді. Безперечно, два роки пандемії, війна впливають на якість знань здобувачів вищої освіти, але й створюють великі можливості для молоді щодо реалізації й практичної перевірки придбаних компетентностей.

Отже, приходить розуміння освіти як надбання особистості, засоби її самореалізації в житті та побудови особистої життєвої кар'єри. В інформаційному суспільстві йдеться не просто про навчання й виховання, а про освіту як процес цілісного відтворення сутнісних сил людини, виховання діяльних, інтелектуальних і духовних здібностей особистості. І сучасний університет як методологічний центр навчання і науки здатний на такі кроки.

Бібліографія

1. Лучанінова Ольга Петрівна. Виховна система вищого технічного навчального закладу: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07 – теорія і методика виховання. К., 2017.
2. Столяренко Л. Психологія і педагогіка. Проблеми освіти і нові парадигми освіти: [Електроний ресурс]. Режим доступу: [https://stud.com.ua/46998/Psihologi ya/problemi_osviti_novi_paradigmi_osviti](https://stud.com.ua/46998/Psihologiya/problemi_osviti_novi_paradigmi_osviti). Назва з екрану.

Надійшло до редколегії 31.03.2022, прорецензовано та рекомендовано до друку проф. Михайлюком О.В.

УДК 004:316.77+021

О. М. Решетілова

(Дніпро)

СУЧАСНІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ЦЕНТРИ ІНФОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ БАЗ

Розглянуто сучасні бібліотеки під кутом зору їх використання насамперед як центрів інформаційного забезпечення соціальних інформаційних баз.

Ключові слова: інформаційний простір, інформаційний центр, інформаційна база.

Modern libraries are considered from the point of view of their use primarily as centers of information provision of social information bases.

Key words: information space, information center, information base.

Посилення попиту на організовану інформацію за межами традиційного читацького кола бібліотек у середовищі бізнесу, політики, владних структур, у процесі активізації всієї системи соціальних структур у межах розвитку громадянського суспільства помітно змінює акценти у діяльності бібліотечних установ. Вони дедалі більше набувають ознак загальносуспільних інформаційних центрів широкого призначення.

Трансформація провідних бібліотечних установ України відповідно до сучасних суспільних запитів на інформаційне забезпечення показує, що бібліотеки стають ефективним суспільним інструментом задоволення необхідними інформаційними ресурсами всіх категорій вітчизняних користувачів [3, с.4].

На сучасні інформаційні процеси здійснюють зростаючий вплив все більш потужні прояви глобалізації в усіх сферах життя. І ці процеси стали

Наукове видання

ВЧЕНІ ЗАПИСКИ

**кафедри документознавства та інформаційної діяльності
(КДІД)**

ННІ «ІПБТ» УДУНТ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Підписано до друку 30.11.2022. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский. Облік.-вид. арк. 5,2. Умов. друк. арк. 5,34. Замовлення № 120

Навчально-науковий інститут
«Інститут промислових та бізнес технологій»
Українського державного університету науки і технологій
49005, м. Дніпро, пр. Гагаріна, 4

Кафедра документознавства та інформаційної діяльності УДУНТ